A photograph of a woman with her hair in a ponytail, wearing a light-colored sweater and jeans, sitting on a small wooden box in a room. The room has peeling wallpaper and sunlight streaming through a window, creating a long shadow of the woman on the wall. The floor is wooden and there are some small objects on it.

# DE GIK PÅ ARBEJDE UNDER COVID. NU ER DE ALENE MED SENFØLGERNE

## **Døvepædagogik:**

Er under pres

Læs side 20

## **Rådighedsvagter:**

Findes ikke på almenområdet

Læs side 24

## **Unge med handicap:**

Har brug for hjælp med seksualiteten

Læs side 26

## Udgiver:

LFS, Landsforeningen for  
Socialpædagoger  
Rosenvængets Allé 16,  
2100 København Ø  
Telefon: 3544 4546  
www.lfs.dk

## Ansvarshavende redaktør:

Kirsten Gunvor Løth (formand)

## Redaktion:

E-mail: lfsnyt@lfs.dk

Anna Louise Stevnhøj,  
Daglig redaktør

Telefon: 4697 1662/ 3071 8947

Email: alst@foa.dk

Agnete Solvej Christiansen,  
Journalist

Telefon: 4697 1671

Email: agch@foa.dk

Signe Rosa Skelbæk,  
Journalist

Telefon: 4697 1663

Email: sisk@foa.dk

## Forsidefoto:

Anna Louise Stevnhøj/Midjourney

Layout: Falk og musen

**Grafisk produktion:** Jørn Thomsen  
Elbo A/S, som er certificeret efter  
følgende internationale standarder:  
ISO 14001 miljøcertificering, ISO  
9001 kvalitetscertificering, FSC-  
certificering og Svanemærket. Trykt på  
miljørigtigt papir med vegetabiliske  
farver.

## Medieinfo og deadlines på:

lfs.dk/118

Oplag: 12.500 • ISSN: 2794-3747  
49. årgang

Næste nummer udkommer i  
uge 13 2023.

Deadline 16. marts 2023.

## Åbningstider:

Mandag, tirsdag, onsdag  
og fredag 10.00-14.00  
Torsdag 12.00-16.00  
Telefon: 3544 4546

E-mail faglig afdeling: lfs@lfs.dk

E-mail: akasse@lfs.dk



## ARTIKLER

- 3 Leder: Min værste frygt er, at knapheden får os til at bide af hinanden
- 6 De gik på arbejde under covid. Nu er de alene med senfølgerne
- 12 50.000 danskere demonstrerede for store bededag
- 14 Jeg har fået meget forærende ved at være mand i et kvindefag
- 18 Medlemsportræt: Fritidspædagogikken var som at komme hjem
- 20 Døvepædagogikken er presset
- 24 Rådighedsvagter findes ikke på almenområdet
- 26 Unge med handicap har også en seksualitet – som de skal have hjælp til
- 30 LFS-kalenderen
- 32 Sandt eller falsk: Afhænger børns trivsel af legegrupper og forældrefester?

6 "Jeg har måske ti sager med pædagogiske medarbejdere, som lider af senfølger efter covid, og som hænger i en tynd tråd i forhold til arbejdsmarkedet. Noget af det mest hjerteskrærende er, at flere af dem bliver mødt med mistro i det etablerede sundhedsvæsen."



26



12

# MIN VÆRSTE FRYGT ER, AT KNAPHEDEN FÅR OS TIL AT BIDE AF HINANDEN

**Her forleden dag** fik jeg en mail fra et medlem, der var rigtig frustreret over, at det er så svært at rekruttere pædagoger. Hvor der for få år siden var to pædagoger i hvert team, har de nu to pædagoger i hele huset.

De henvendelser får vi en del af.

Pædagoger, der er frustrerede over, at det ekstra ansvar, der lander på deres bord, kan mærkes på kroppen, men ikke kan ses på lønsedlen. Ledere, der river sig i håret over, at de ikke har pædagoger nok til at dele ud på et helt hus. Helt unge pædagogmedhjælpere, der henvender sig, fordi de allerede i deres første faste job går ned med stress. Erfarne pædagogmedhjælpere, der ikke har mulighed for at bruge deres kompetencer, fordi de ikke har det rigtige stykke papir i hånden. Og ikke mindst pædagogiske assistenter, der oplever, at de bliver betragtet som hverken fugl eller fisk, selv om de har taget en treårig uddannelse med flere undervisningstimer, end man får på pædagoguddannelsen.

Og her sidder vi i LFS og river os i håret over, at vi ikke kan fikse knapheden på pædagoger. Vi kan komme med halvlunkne råd om, at vi må uddanne de medarbejdere, vi har. Om at man må forhandle mere i lokalløn. Og at man må kigge på en ændret opgavefordeling, fordi der er det personale, der er.

Alt imens ser vi en SVM-regering, der tilsyneladende har tænkt sig, at eventuelle lønstigninger til offentligt ansatte skal betales af os selv, ved at vi skal arbejde en dag mere, hvert år, resten af vores arbejdsliv. Vi ser, at KL, Kommunernes Landsforening, sætter en stopper for den ordinære meritpædagoguddannelse, fordi de har fået noget helt galt i halsen. Vi ser en regering, der med den ene tunge siger, at der ikke kommer flere penge til velfærd. Med den anden siger de, at der heller ikke må ske velfærdsforringelser.

Velfærdsforringelser min bare. Uagtet aftale om minimumsnormeringer, løfte om flere penge til psykiatrien og valgflæsk om mere i løn til velfærdsfagene, så har vi ikke set andet end forringelser de seneste mange, mange år.

“Når jeg kigger ind i de kommende år, så er min værste frygt, at de forskellige faggrupper ude på arbejdspladserne begynder at bide af hinanden i stedet for at bide af regeringen og KL.”

Når jeg kigger ind i de kommende år, så er min værste frygt, at de forskellige faggrupper ude på arbejdspladserne begynder at bide af hinanden i stedet for at bide af regeringen og KL. At de forskellige fagforeninger begynder at bide af hinanden i stedet for at bide efter dem, der rent faktisk sidder på pengene. For dansk økonomi er overholdbar, som man kalder det på økonomisprog. Og på trods af det stirrer vi lige nu ind i en storkonflikt på det private område, fordi man ønsker løntilbageholdenhed. Løntilbageholdenhed min bare.

Til gengæld bliver jeg også betrygget, når jeg ser, hvor hurtigt vi har kunnet mobilisere knap en halv million underskrifter mod afskaffelsen af store bededag. Jeg bliver i lidt bedre humør, når fagtoppen lytter til os, når vi siger: “Det her vil vores medlemmer ikke finde sig i!” Og jeg fik et stort smil på læben, da jeg læste, at Finansforbundet, som blandt andet organiserer bankansatte, har varslet konflikt efter tre forhandlingsmøder. Det er i sandhed mærkelige tider, vi lever i.

Vi kommer til i de kommende år at huske os selv og hinanden på, hvem det er, vi skal bide af. For de løn- og arbejdsvilkår, man byder vores medlemmer, er ikke i orden. Men det er kun, hvis vi viser vores utilfredshed i offentligheden, at vi kan rykke ved magthaverne.



Kirsten Gunvor Løth,  
formand for LFS

# GRATIS SOLSIKKESNOR

Har du et skjult handicap – eller har en af de borgere, du er i kontakt med? Så kan I nu hente en gratis "solsikkesnor" i Københavns Jobcenter. Solsikkesnoren er en nøglesnor til fx at bære om halsen, og den signalerer synligt, men diskret, at man har et usynligt handicap og fx har brug for lidt ekstra hensyn eller hjælp. Solsikkesnoren kan bæres af alle, der har et usynligt handicap, hvad enten det er ADHD, autisme, ordblindhed eller noget helt fjerde. Og det kræver ingen godkendelse at hente eller bære snoren. Snoren er udviklet af firmaet Hidden Disabilities Sunflower, og den blev oprindeligt udviklet til brug i lufthavne, hvor hensigten var at give de rejsende en tryggere oplevelse.



# USIKKERHED OM NORMERINGSÅFTALE

Med dannelsen af den nye regering faldt flertallet bag loven om minimumsnormeringer også i graven. Og derfor vil den nye børne- og undervisningsminister, Matthias Tesfaye, ikke love, at pengene bruges på den måde, der var aftalt. "Det betyder blandt andet, at pengene i opkvalificeringspuljen på knap en halv milliard kroner ikke længere er garanteret at blive brugt på uddannelse," siger Mattias Tesfaye til TV2.

Pengene var ellers øremærket til netop uddannelse af pædagogiske medarbejdere. Loven om minimumsnormeringer træder i kraft 1. januar 2024.

# KONGELIG LEG PÅ ROSENBORG SLOT

**Frederik 4.** har brug for nye adelsfolk. Er jeres børnehavegruppe klar til at blive optaget ved Frederik 4.s kongelige hof?

Skoletjenesten tilbyder forløb, som er gratis for daginstitutioner i Københavns Kommune. Børnene bliver iført kapper og indviet i, hvad det kræver at blive en del af et kongeligt hof på Rosenborg slot. Eleverne leder efter skjulte monogrammer og historier i lofterne og hører kongelig musik, mens de ligger på slottets fine gulve. På rad og række dygtiggør børnene sig i at gå, bukke og neje korrekt i Riddersalen, hvor Frederik 4.s flotte våbenskjold imponerer.

Man kan komme med max 15 børn i alderen fire til seks år, og besøget varer 90 minutter. Forløbet skal bookes igennem Åben Dagtilbud, som kontaktes via 3318 6055 eller [booking@kosa.dk](mailto:booking@kosa.dk).





# HAR DU EN ENGAGERET OG TALENTFULD KOLLEGA



**FOA og PenSam** hylder med 'Velfærdens Talent 100' unge talenter under 36 år, der arbejder på velfærdsområder, og som hver dag gør en forskel for andre mennesker.

Du kan indstille din kollega, bror, søster eller din kæreste, hvis du synes, at vedkommende fortjener anerkendelse og et skulderklap. Du skal bare gøre det inden 5. april.

De 100 talenter bliver udvalgt af et dommerpanel, som består af repræsentanter fra PenSam og FOA, som vil gennemgå alle indkomne nomineringer. Der vil blive lagt vægt på den skriftlige begrundelse for den nomineres faglighed. Det hele kulminerer i en fejring på Christiansborg den 24. maj 2023.

Vinderne får direkte besked og modtager et diplom samt et flot magasin med beskrivelse af alle de 100 udvalgte talenter.

Du indstiller via: [www.pensam.dk/om\\_pen-sam/talent/nominer-talent-2023](http://www.pensam.dk/om_pen-sam/talent/nominer-talent-2023)



## INFLATIONSHJÆLP TIL DAGPLEJEN

**På trods af** månedsvist stigende el-, varme- og fødevarerpriser har der ikke været udsigt til en håndsrekning til dagplejerne, der forventes at have god varme på indendørs og samme mængde tandsmør på børnenes brød som altid. Men regeringen har nu lanceret en ny inflationspakke, hvor dagplejerne er omfattet. I 2023 hæves dagplejernes fradrag fra 60 til 68 procent, hvilket FOA anslår giver en forskel på cirka 600 kroner månedligt. Til gengæld er der i aftalen ikke udmøntet penge til udsatte børnefamilier, trods pengene er afsat til området, og det ekstra midlertidige børnetilskud ser heller ikke ud til at fortsætte. Bag aftalen står regeringen, SF, Radikale Venstre, DF, Danmarksdemokraterne, Nye Borgerlige og Alternativet. Liberal Alliance, Konservative og Enhedslisten er ikke en del af aftalen.



## FOREBYG FORBRYDELSEN

**Det Kriminalpræventive Råd** har netop udgivet sjette episode af podcasten 'Forebyg Forbrydelsen!' Afsnittet handler om rocker- og bandekriminalitet med fokus på tidlige indsatser til mistrivende børn og sætter

fokus på, hvad der får unge mennesker til at opsøge rocker-/bande-miljøer, og hvordan man kan sætte ind med tidlig forebyggelse til unge kriminalitetstruede mennesker.

Lyt med i din foretrukne podcastapp



# DE GIK PÅ ARBEJDE UNDER COVID. NU ER DE ALENE MED SENFØLGERNE

Pædagogen Nanna blev smittet med covid-19 i pandemiens første år, og hun er aldrig blevet rask. Hun føler sig som en kasterbold i sundhedsvæsenet, og hun er truet på både job og sygedagpenge. Hun er ikke den eneste; tusinder af danskere lider af senfølger efter covid-19. Men der er milevid forskel på de tilbud, der er til senfølgepatienter i de forskellige regioner. I Region Hovedstaden har man nedlagt de særlige senfølgeklinikker, mens jyske patienter får en tværfaglig indsats, der også involverer jobcentrene.

**Nanna er 39 år** og arbejder i en aldersintegreret institution i København. Men ansættelsen er efter alt at dømmen på lånt tid. Hun har nemlig haft så mange sygedage på grund af covid-senfølger, at hendes job hænger i en tynd tråd.

”Jeg er lige nu i orkanens øje. Jeg er deltidssygemeldt, og jeg har fået at vide, at jeg bliver fyret, hvis sygemeldingen skal forlænges endnu engang,” siger Nanna.

Nanna hedder i virkeligheden noget andet, men har valgt at være anonym – netop på baggrund af hendes arbejdsmæssige situation.

Nanna blev smittet med covid-19 i det tidlige efterår 2020. Hun ved, at hun blev smittet på jobbet, fordi hun sammen med kollegerne ret hurtigt kunne kortlægge smittekæden. Hun gik i karantæne i familiens kælder, og det lykkedes hende at undgå at smitte hendes mand og de to

døtre på syv og ni, men selv blev hun meget syg.

## **Det går nok over, du er jo ung**

”Jeg var hundesyg. Influenza gange 100 og voldsomme vejrtrækningsproblemer. Jeg blev tilbudt at blive indlagt, men ville hellere være hjemme. Men det var en barsk omgang. Jeg blev testet positiv den 26. september 2020. I hele oktober og en stor del af

november lå jeg i vores gæsteværelse i kælderen, hvor jeg hostede og hostede. Jeg kunne ikke så meget som gå op ad trapperne uden at få feber og voldsom hovedpine.”

Nanna blev ved med at have svært ved at få vejret, og i januar blev hun henvist til lungeafdelingen på sygehuset. Hun fortalte lægerne, at hun udover lungeproblemerne også havde kraftige nervesmerter i arme og ben.

**”Jeg var aldrig rask. Jeg gik på arbejde med influenzasymptomer og hovedpine, og når jeg nåede til frokosttid, følte det, som om min hjerne var brændt sammen.”**

”De undersøgte mig for, om der var andre diagnoser og fyldte mig op med astmamedicin. Smerterne kunne de ikke sige så meget til. De sagde bare, at jeg var nødt til at være tålmodig, og at tiden ville arbejde for mig.”

Lægen henviste til neurologisk afdeling, hvor budskabet stort set var det samme.

”Jeg blev undersøgt for, om jeg havde sklerose eller noget andet, de kendte, og ▶

- da det ikke var tilfældet, blev jeg afsluttet med besked om, at det nok ville gå over, for jeg var jo ung.”

### Jeg blev aldrig rask

Nanna var fortsat, otte måneder efter den positive covid-test, kronisk udmattet. Hun havde smerter i benene og problemer med hukommelsen. Men hun begyndte alligevel på arbejde igen i maj 2021 og trappede langsomt op i timetal, til hun var på fuld tid i eftersommeren 2021. Hun klarede næsten et halvt år, før hun måtte give op og igen være sygemeldt.

”Jeg var aldrig rask. Jeg gik på arbejde med influenzasymptomer og hovedpine, og når jeg nåede til frokosttid, følte det, som om min hjerne var brændt sammen.”



### Ingen kender antallet af senfølgepatienter

Der er ingen, der ved, hvor mange danske lønmodtagere, der lige som Nanna er kommet til at balancere på kanten af arbejdsmarkedet på baggrund af covid-senfølger.

Verdenssundhedsorganisationen WHO skønner, at 10 til 20 procent af alle covid-19 patienter får senfølger. Mere end tre millioner danskere har testet positivt for en af covid-19 variationerne i perioden februar 2020 til februar 2023. Men det vides ikke, hvor mange der har senfølger. Regionernes Kliniske Kvalitetsprogram har ganske vist lavet en database over covid-19 senfølger, men den inkluderer kun patienter, som har været indlagt med covid-19.

Det er Statens Seruminstitut, der holder øje med sygdom og sundhed i befolkningen, og her består opfølgningen af en spørgeskemaundersøgelse, hvor flere end to millioner borgere er blevet inviteret til at deltage via brev i e-Boks. Resultaterne af undersøgelsen skal give et overordnet billede af, hvordan epidemien på sigt har ramt den danske befolkning, og hvordan det udvikler sig over tid. Serum instituttet er ligeledes i gang med en undersøgelse af sygefravær i forbindelse med senfølger. Det er dog alt sammen overordnede og beskrivende tal.

”Sygehusafdelingerne sikrer sig, at jeg ikke fejler noget inden for et af deres specialer, og så afslutter de mig, for covid-senfølger er ikke deres speciale. Det er, som om man ikke anerkender sygdommen, når der ikke er en officiel diagnose, selv om jeg rent faktisk er så syg, at jeg er uarbejdsdygtig.”

Da Nanna kom på job igen efter et par måneder, var det med en deltidssygemelding i hånden, og den er blevet forlænget adskillige gange. Men nu er budskabet altså, at arbejdspladsen ikke længere kan få økonomien til at hænge sammen, hvis hun kommer med endnu en lægeerklæring.

### Kan miste både løn og sygedagpenge

Nanna lever oven i fyringstruslen med risikoen for, at sygedagpengene ophører.

Lovgivningen kræver nemlig særlige argumenter for, at man kan fortsætte med sygedagpengene efter de første 22 uger. Det kan eksempelvis være, at man er i behandling, som, man forventer, vil hjælpe, eller at man er indstillet til førtidspension, fordi ens tilstand vurderes som værende varig, og der ikke er udsigt til fremgang. Men ingen ved, om Nannas tilstand er varig.

Nannas sag er meldt til AES, Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring. Hun er en af de mere end 18.000 danskere, og en af de 394 pædagogiske medarbejdere inden for LFS' område, der har anmeldt en arbejdsskade, der er relateret til covid-19.

Nanna har fået anerkendt, at hun blev smittet på sit job, og at sygdommen derfor er erhvervsbetinget. Men fordi der ikke er nogen, der ved, om hun på sigt kan få det bedre, kan hendes sag ikke afsluttes med en erstatning for varige mén. Det får man nemlig først, når ens situation er stationær, forstået på den måde, at der ikke er udsigt til bedring.

### De afslutter mig bare

Nannas besøg på forskellige sygehusafdelinger på københavnske sygehuse har ikke ændret noget på hendes situation.

”Sygehusafdelingerne sikrer sig, at jeg ikke fejler noget inden for et af deres specialer, og så afslutter



de mig, for covid-senfølger er ikke deres speciale. Det er, som om man ikke anerkender sygdommen, når der ikke er en officiel diagnose, selv om jeg rent faktisk er så syg, at jeg er uarbejdsdygtig. Jeg er udmattet, jeg har voldsomme nervesmerter, og min hjerne fungerer ikke, som den gjorde før. Jeg skal skrive alting ned for ikke at glemme, og jeg er nødt til at leve et ekstremt struktureret liv, hvor jeg nærmest går i seng før mine børn hver aften, og hvor jeg siger nej til alt socialt. Jeg er gået fra at være et aktivt menneske, der trænede og løb, til at have et meget begrænset liv,” siger Nanna.

### **Nanna er ikke alene**

Bente Zingenberg er faglig sekretær i LFS, og hun har mødt nogle af de pædagogiske medarbejdere, der står i samme situation som Nanna – og som oveni bliver mødt med mistro fra systemet.

”Jeg har måske ti sager med pædagogiske medarbejdere, som lider af senfølger efter covid, og som hænger i en tynd tråd i forhold til arbejdsmarkedet. Noget af det mest hjerteskerende er, at flere af dem bliver mødt med mistro i det etablerede sundhedsvæsen. De klager over invaliderende hjernetræthed og smerter i musklerne, men bliver spurgt, om de nu er sikre på, at de ikke har en depression ... de har især svært ved at blive taget alvorligt, hvis de blev syge, dengang man endnu ikke kunne blive testet,” siger Bente Zingenberg, der synes, det er et kæmpeproblem, at man har en sygdom, som ikke rigtig bliver anerkendt, og hvor der ikke er nogen steder, patienterne kan få hjælp.

”Jeg ved, at nogle af vores medlemmer med senfølger får diagnosen ME, myalgisk encephalomyelitis, der også kaldes kronisk træthedssyndrom. For dem kan der være nogle døre som fx fleksjob, der åbner sig, fordi de har fået en diagnose. Men det virker, som om senfølgepatienterne er en gruppe, der bliver sendt rundt i behandlingssystemet,” siger Bente Zingenberg.

### **Region H har lukket klinikken**

Der har været et specialiseret tilbud til senfølgepatienter i Region Hovedstaden.

Sundhedsstyrelsen anbefalede allerede i efteråret 2020, at regionerne skulle etablere senfølgeklinikker. Vicedirektør i Sundhedsstyrelsen, Helene Probst, udtalte, at selv om de fleste covid-patienter kom sig uden komplikationer, var der også et mindre antal med længere og mere komplekse senfølger, som havde brug for særlig hjælp:

”Der bør i hver region etableres en regional klinik med tværfaglige teams. Klinikkerne skal både

vurdere og behandle patienter med senfølger og samtidig sørge for, at vi får mere viden. Udredningen af senfølger forudsætter et tæt samarbejde og faste samarbejdsstrukturer mellem flere specialer og fagligheder,” sagde Helene Probst.

Der blev i januar 2021 etableret senfølgeklinikker i alle regioner. Klinikkerne i Region Hovedstaden var dog ”murstensløse”, det vil sige, de blev oprettet i allerede eksisterende afdelinger som lungeafdelinger og neurologiske afdelinger, som så vurderede patienterne og henviste videre til andre relevante afdelinger efter behov. Fra januar 2021 til oktober 2022 blev 3905 henvisninger godkendt. Men Region Hovedstaden nedlagde sine klinikker i oktober 2022.

**”Jeg har måske ti sager med pædagogiske medarbejdere, som lider af senfølger efter covid, og som hænger i en tynd tråd i forhold til arbejdsmarkedet. Noget af det mest hjerteskerende er, at flere af dem bliver mødt med mistro i det etablerede sundhedsvæsen.”**

### **I Region H er det din egen læge**

Lægefaglig direktør på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital Kirsten Wisborg forklarer beslutningen med, at man mener, at det er mest smidigt, at det er den praktiserende læge, der står for de grundlæggende undersøgelser, og som derefter vurderer, om patienten skal henvises til en afdeling på et sygehus.

”Indsatsen adskiller sig ikke så meget fra før, vi nedlagde senfølgeklinikkerne, hvor patienterne under alle omstændigheder blev henvist fra senfølgeklinikken til relevante specialafdelinger ud fra deres symptomer. Hvis deres symptomer primært var i lungerne, blev de sendt til et lungeambulatorium og så videre. De praktiserende læger har fortsat mulighed for at henvise deres patienter til hospitalet,” siger Kirsten Wisborg, som ikke længere mener, at der behøver være specifikke senfølgetilbud.

### **I Jylland og på Fyn er der specialsthjælp**

I Region Midtjylland og Region Syddanmark er man gået den modsatte vej af Region Hovedstaden. ●

- Er man fx midtjysk senfølgepatient, bliver man henvist til senfølgeklinikken på Aarhus Universitetshospital. Her har man valgt at skabe en tværfaglig indsats, så patienterne ikke som Nanna bliver sendt rundt fra afdeling til afdeling.

Overlæge Berit Schiøttz-Christensen fra senfølgeklinikken på Aarhus Universitetshospital understreger, at det faktisk er en meget væsentlig del af formålet, at klinikken skal have et helhedssyn på patientens problemer.

”Vores erfaring er, at senfølgepatienter ofte har symptomer fra store dele af kroppen og hjernen. De kan have skader på lungerne, smerter i led og muskler, og så kan de lide af stor træthed og kognitive vanskeligheder.”

Præsenteret for Nannas sygdomsbillede, siger Berit Schiøttz-Christensen:

”Det er lige præcis det, vi ser. Og vores vurdering er, at det ikke er rimeligt, at denne patientgruppe bliver sendt rundt i systemet. De har brug for specialiseret hjælp af nogen, der kender til problematikkerne, og som både anerkender det, de går i gennem, og som kan gøre brug af den viden, der efterhånden er opsamlet,” siger Berit Schiøttz-Christensen.

”Vores vurdering er, at det ikke er rimeligt, at denne patientgruppe bliver sendt rundt i systemet. De har brug for specialiseret hjælp af nogen, der kender til problematikkerne.”

### Samarbejder med kommunen

Senfølgeklinikken på Aarhus Universitetshospital har indledt samarbejde med kommuner og jobcentre, så patienterne møder en indsats, der når hele vejen rundt.

”Jeg bruger faktisk en stor del af min dag netop på at kommunikere med kommunale instanser, så vi sammen kan støtte den enkelte patient bedst muligt. Vi har typisk et tæt samarbejde mellem ergoterapeuter, fysioterapeuter og sagsbehandlere,” siger overlægen, som ikke lægger skjul på, at hun håber,



### Senfølger efter covid-19

Verdenssundhedsorganisationen WHO definerer, at man har senfølger efter covid-19, når man fortsat har gener tre måneder efter overstået covid-infektion, og generne har været i mindst to måneder.

WHO oplyser,

- at senfølger efter covid-19 stadig er en ny sygdom, som man mangler viden om
- at man kan få senfølger uanset, hvor hårdt man var ramt af sin covid-19 infektion
- at senfølger kan ramme alle, uanset alder og helbredstilstand før covid-19
- at mellem 10 og 20 procent af alle, der har haft covid-19, får senfølger i mere eller mindre alvorlig grad.

Senfølger efter covid-19 er en kompleks tilstand, som rammer forskelligt. Men hyppigt sete symptomer er:

- Problemer med kognitive funktioner, herunder dårligere korttidshukommelse og udfordringer med at koncentrere sig - populært kaldet hjernetåge.
- Søvnforstyrrelser.
- Smags- og lugtesansen kan forsvinde eller ændre sig.
- Hoste.
- Stakåndethed.
- Smerter eller oplevelse af stramhed hen over brystpartiet.
- Uregelmæssig hjerterytme.
- Ekstrem træthed.
- Smerter og krampes i musklerne.
- En oplevelse af at ”crashe” efter minimal anstrengelse.

Kilde: WHO

at Sundhedsstyrelsen snart vil komme med et udspil omkring den fremtidige organisering af indsatsen for senfølgepatienter.

”Jeg har da et stort håb om, at man vil lægge op til en tværfaglig, specialiseret indsats. Og jeg synes helt klart, at denne patientgruppe også fremadrettet skal have et specialiseret tilbud,” siger Berit Schiøttz-Christensen.

Sundhedsstyrelsen har ikke opdateret sin vejledning om , hvordan man skal håndtere senfølger ude i sundhedsvæsenet siden efteråret 2021.

Sektionsleder Line Riddersholm oplyser, at der er planer om at opdatere anbefalingerne i løbet af 2023.

”Vi er netop begyndt at samle en arbejdsgruppe, der skal bidrage til arbejdet,” siger Line Riddersholm, der oplyser, at det fortsat er Sundhedsstyrelsens holdning, at arbejdet bør være tværfagligt.

### **Vi gør det ikke godt nok**

Line Riddersholm understreger, at Sundhedsstyrelsen tager senfølgeproblematikken meget alvorligt. Men oplyser også, at det reelt er regionerne, der har ansvaret for udredning og behandling.

”Det er derfor dem, der kan svare på, hvad det er for en behandling, de tilbyder, og som konkret kan beslutte, hvordan det lokalt skal organiseres,” siger Line Riddersholm.

Det ansvar vil medlem af Regionsrådet i Region Hovedstaden Emilie Haug Rasch, Enhedslisten, gerne tage på sig. LFS Nyt har præsenteret Emilie Haug Rasch for Nannas historie, og den gør indtryk.

”Nannas eksempel viser med al tydelighed, at vi på nuværende tidspunkt ikke gør det godt nok for patienterne i Region Hovedstaden ved at lade almen praksis henvise direkte til de specialiserede afdelinger. Der skal en langt mere koordineret og tværfaglig indsats til - og det vil jeg tage med mig tilbage til mine kollegaer i Region Hovedstaden,” siger Emilie Haug Rasch, som understreger, at man ikke skal blive syg af at gå på arbejde.

”Men hvis man bliver det, skal det sikres, at der er god behandling og tryk i forløbet.” ●





# 50.000 DANSKER FOR STORE BEDEDAG





# E DEMONSTREREDE

Vejret var iskoldt, men Christiansborg Slotsplads vibrerede alligevel af de op mod 50.000 danskere, der kom fra hele Danmark for at demonstrere mod regeringens forslag om at afskaffe store bededag.

Det var FH, der stod som hovedarrangør, og hovedorganisationen havde sørget for underholdning fra scenen i form af Tessa og Anne Linnet. Men de mange fremmødte jublede lige så højt af de lønmodtagere, der fik mikrofonen, og som fortalte, hvorfor de sammen med deres kollegaer valgte at bruge en søndag på at demonstrere.

LFS var talrigt repræsenteret på slotspladsen og har desuden markeret sig ved de morgenaktioner foran Folketingets hovedtrappe, der har skullet minde politikerne om den massive befolkningsmodstand.



19. januar. Morgenaktion i anledning af redegørelsesdebat i Folketinget, hvor ni af spørgsmålene handlede om SVM regeringens afskaffelse af store bededag.



24. januar. Mette Frederiksen fremlagde lovforslaget om afskaffelse af store bededag i Folketinget.



2. februar. Morgenaktion i anledning af første behandling af lovforslaget om afskaffelse af store bededag.



# Jeg har fået meget forærende ved at være mand i et kvindefag

Forældrene i Carl Nielsens vuggestue på Østerbro indstillede for nylig Jens Frederik Larsen til prisen "Bedst over 60". Han bliver 68 år om få måneder og har været pædagog i over 40 år. Men han har ikke umiddelbart planer om at gå på pension.

**Melodien til "Godmorgen sol"** lyder fra guitaren, som Jens Frederik Larsen har i hænderne. Det er morgen på vuggestuestuen Fløjten på Østerbro i København. Pædagog Jens Frederik Larsen og pædagogmedhjælper Freja Gjedsted tager godt imod stuens børn, som er mødt op denne morgen.

Selma på to et halvt er stuens ældste, og Alberte på cirka et år er den yngste.

"Det er en ung stue, vi har," siger Jens Frederik Larsen, der nu har lagt guitaren fra sig og er gået i gang med at skære appelsin ud i mundrette stykker til stuens børn.

## Bedst over 60

Jens Frederik Larsen bliver om få måneder 68 år. Han har haft et langt arbejdsliv i daginstitutioner, og for nylig kvitterede DJØF med at give ham "Bedst over 60" pris. Det var stuens forældre, som havde indstillet ham til prisen. Jens Frederik Larsen fik prisen, fordi "han har en faglig og personlig tyngde og ro og skaber en enorm tryghed blandt børn, forældre og kollegaer. Jens er en rollemodel for, hvordan man kan blive ved med at udvikle sig gennem et arbejdsliv. Jens tager udgangspunkt i sine mange års erfaring med, hvordan man plejer at

gøre, og bruger det som en kontekst for at forstå nye udviklinger i sit fag," lød det som begrundelse for, at han fik prisen i slutningen af 2022.

"Jeg blev rigtigt glad for at få prisen, for det var jo en anerkendelse," siger Jens Frederik Larsen.

## Konflikthåndtering fylder

De børn, som Jens Frederik Larsen har ansvaret for til daglig, er så små, at de i mange tilfælde kun har en smule sprog.

"En stor del af mit arbejde består i konflikthåndtering. Vi har børn, der bider. Min erfaring er, at det hjælper at sige til børnene, hvad de godt må i stedet for, hvad de ikke må. Så i stedet for at sige til børnene, at de ikke må bide, så siger vi, at de gerne må eksempelvis give et kys. Og samtidig hjælper vi børnene med at lege helt tæt, så ingen kommer til skade," siger Jens Frederik Larsen.

Men konflikthåndtering fylder dog ikke alt, understreger han.

"Det fylder rigtigt meget i mit arbejdsliv at have det sjovt. Jeg skal hjælpe børnene i deres motoriske, sproglige og sociale udvikling, men det skal først og fremmest være sjovt at gå i vuggestue. Jeg kilder børnene og bider dem i tæerne, når de skal sove til middag."

## Masser af erfaring

Jens Frederik Larsen har været pædagog i over 40 år, og med det kommer der en vis ro, forklarer han.

"Den store fordel er nok, at der sjældent er noget i mit arbejde, der kommer bag på mig. Jeg har et stort bagkatalog, og det meste har jeg prøvet før," siger han.

Det er da også det helt normale barns udvikling, som er genstand for Jens Frederik Larsens store interesse.

"Jeg er rigtig optaget af, hvad barnet gør, og hvad der er min rolle i det," siger han.

Carl Nielsens vuggestue har eksisteret siden 2002 og er opkaldt efter den danske komponist og dirigent. Derfor hedder husets stuer Celloen, Tubaen, Bassen, Violinen og altså Fløjten, hvor Jens Frederik Nielsen er pædagog sammen med Maria Søbo Rønn. De har arbejdet sammen de seneste ni år.

"Jeg kommer fra en baggrund som dagplejer, men jeg savnede faglig sparring. Det var derfor vigtigt for mig at få en pædagogisk kollega med en masse erfaring, og det må man virkelig sige, at Jens har," siger Maria Søbo Rønn. ▶





Der er mange løft som vuggestuepædagog. Egentlig får Jens Frederik Larsen og hans kollegaer at vide, at de ikke skal løfte på børnene, men det kan han ikke lade være med. "Børnene tror jo, at jeg ikke kan lide dem, hvis ikke jeg tager dem op," siger han.



Guitaren er et fast indslag ved formiddagsmaden på fløjtestuen.

derfor gør vi meget ud af, at det ikke kun er børnene, som skal køres ind i vuggestuen, men også forældrene. Forældrene er altid velkomne. Der er heller ikke et bestemt tidspunkt, som de skal være her på om morgenen. Det hele kan tilpasses deres rytme,” siger Jens Frederik Larsen.

Der bliver også tid til frokost. Ris med karrysauce.

”Børnene elsker ris, men vi voksne er nok mindre begejstrede, for det klitrer og er svært at rydde op,” siger Jens Frederik Larsen.

### Mand i et kvindefag

Efter frokosten er det tid til en lur. Børnenes træthed afgør den rækkefølge, de bliver puttet i.

”Vi har i udgangspunktet en politik om ikke at vække børn, men opfyldelsen af barnets søvnbehov sker i et samarbejde med forældrene. Søvnartiklen i LFS-nyt har sat nogle overvejelser i gang, som kan danne baggrund for en fælles drøftelse i huset.”

Den pædagogiske verden er i høj grad befolket med kvinder. Og da Jens Frederik Larsen trådte sine første skridt i faget, var dette i endnu højere grad tilfældet. Men det har ikke været negativt, fortæller han:

### Projektbørn

Efter børnene har fået formiddagsmad, er der tid til lidt leg. Jens Frederik Larsen går på legepladsen med en gruppe børn. De helt små bliver indenfor. Børnene på Fløjten har navne som Alva, Elliot, Solvej og Hjalmar. Og det er nogle børn, som har det rigtig godt derhjemme, forklarer Jens Frederik Larsen.

”Vi har nogle meget ressourcestærke forældre i denne institution. Vi oplever stort set ikke sociale problemer, og vi oplever forældrene som rigtig dygtige til netop at være forældre,” siger han.

Han har selv i de år, han har været pædagog, oplevet en forandring i forælderrollen.

”Jeg synes, at børnene i høj grad er projektbørn, og det er meget tydeligt, at forældrene virkelig værner om børnene og tager opgaven meget seriøst. Før i tiden var børnene mere et slags biprodukt af, at de to mennesker havde det godt med hinanden.”

### Forældre er velkomne

I dag er Herman på et år på besøg sammen med sin mor. Han har fået sin vuggestueplads, men har ikke brug for den endnu, så der god tid til at komme

og prøve vuggestuens legetøj af og hilse på de andre.

”Børnene skal selvfølgelig kunne lide os, men det er i høj grad også vigtigt, at forældrene kan lide os. Jeg ser meget mit arbejde som et tillidsarbejde, og



Jens Frederik Larsen og hans kollegaer gør meget ud af, at børnene bliver så selvhjulpne som muligt, selvom det kan være fristende at hjælpe dem, så de ikke spilder.



”Jeg har fået så meget forærende ved at være mand i et kvindefag. Det er, som om at mine kollegaer gennem tiden har været mere overbærende med mig,” siger Jens Frederik Larsen og tilføjer:

”Det virker dog også som om, at der har været nogle andre forventninger til mig i kraft af mit køn. For eksempel at jeg var sådan en, der kunne finde ud af at ordne computere og printere, hvis de ikke længere virkede, men det er heldigvis heller ikke et problem.”

### Ned i tid

Arbejdet i vuggestue byder på mange løft, og det er i det hele taget et arbejde, hvor man bruger sin fysik. Det kan Jens Frederik Larsen godt mærke i sin krop efter mange år i faget.

”Jeg dør til tider med ondt i ryggen, men jeg har nogle øvelser, som jeg laver, og så løber jeg og spiller hockey. Det, tror jeg, er med til at holde min krop i form,” siger Jens Frederik Larsen.

For omkring et år siden valgte Jens Frederik Larsen at gå ned i tid. Blandt andet for at få mere tid til sine børnebørn.

”Jeg kan faktisk ikke mærke, at jeg er gået ned i tid. Jeg synes egentlig, at jeg



Imens der var leg på legepladsen for de lidt større børn, hyggede Alberte og Alva sig indenfor.

laver det samme. Bare på kortere tid,” siger han.

Jens Frederik Larsen synes, at tidens forældre adskiller sig fra tidligere tiders forældre ved især at værne om deres barns autonomi.

”Det er, som om at forældrene er mere tilbageholdende med at gribe ind over for barnet og at guide dem i løsningsen af aktuelle udfordringer” siger han.

### Gode kollegaer fastholder

En anden ting, som han har lagt mærke til, er, at børnene er længere tid om at lægge bleen.

”Jeg tror simpelthen, at det handler om bleernes kvalitet. Før i tiden var det mere ubehageligt for det lille barn at have en våd ble, så de var i højere grad motiveret til at smide bleen. Nu er det som om, at de knap nok bemærker det, og det, tror jeg, har en indflydelse på, hvornår de bliver renlige,” siger han.

Jens Frederik Larsen har en alder, hvor han godt kunne gå på pension, men det har han ikke umiddelbart nogle planer om.

”Selvom jeg godt kan mærke, at jeg er mere træt, så får jeg også virkeligt meget tilbage i mit arbejde med børnene. Jeg kan mærke, at jeg har en vigtig rolle at spille i børnenes udvikling. Og så betyder det alt, at jeg har nogle rigtig gode kollegaer. Vi kender hinanden ud og ind.” ●



Eftermiddagsluren er et fast indslag i vuggestuelivet. Tidligere havde Carl Niensens vuggestue en nulvækkepolitik, men den er de nu gået væk fra.

LFS har knap 12.000 medlemmer, som alle arbejder med pædagogik i den ene eller anden form. Du kan i denne serie møde en række LFS'ere og læse om, hvordan de havnede i netop deres job.

## MEDLEMSPORTRÆT

Har du en kollega, som du synes, vi skal portrættere, eller har du selv en historie at fortælle, så kontakt redaktionen på [lfсныt@lfs.dk](mailto:lfсныt@lfs.dk).

# FRITIDSPÆDA AT KOMME HJ

**”Jeg er vokset op** i en helt traditionel kernefamilie i Hobro i Nordjylland. Min far var gymnasielærer, og min mor var hjemmegående og tog først en uddannelse, da min søster og jeg var blevet store. Så min personlige erfaring med daginstitutionsverdenen var den halvdagsbørnehave, jeg gik i nogle få timer om dagen, indtil jeg begyndte i skole. Jeg var et ret aktivt barn, der roede, gik til rytmisk gymnastik, spillede teater og sang i kor. Mine forældre gik op i kunst og kultur, og jeg hørte min første Wagner-opera, da jeg var 12. Det var en verden, jeg havde svært ved at dele med ret mange jævnaldrende i Hobro på det tidspunkt.”

**”Jeg valgte** den musiksproglige linje i gymnasiet, og musikken kom til at fylde endnu mere. Da jeg blev færdig og havde været et år i London som au-pair, overvejede jeg at søge ind på konservatoriet. Så jeg flyttede til Aarhus, hvor jeg i nogle år tog sangundervisning, spillede teater og levede af at gøre rent, men var stadig uafklaret i forhold til, hvad jeg ville. Så for at komme videre tog jeg på Herning Højskole på dramalinjen i ni måneder. Det var en del af forløbet, at vi tog ud og underviste børn i drama, og vi gennemførte et teaterprojekt sammen med eleverne på en efterskole. Det var virkelig fedt at arbejde sammen med børnene. Så jeg valgte at blive lærer. Det var jo også det, jeg kendte hjemmefra – jeg kommer fra en slægt af lærere.”

**”Jeg søgte** ind på seminariet i Aarhus, men havde lavet en fejl i min ansøgning, der gjorde, at jeg ikke kom ind på nogen af mine prioriteter. Så jeg måtte ud at lede efter et seminarium, der havde tomme pladser, og det blev så Tønder Seminarium. Det viste sig at være et held, for jeg havde den bedste studietid. Faktisk synes jeg, at det har været et mønster i mit liv, at alt negativt har kunnet drejes til noget positivt. Hver gang noget er gået galt, eller har været svært, har jeg fået noget god læring med mig derfra. Jeg blev færdig som lærer i 1992 og blev ansat på en friskole i en lille by i nærheden af Ringkøbing. Jeg kom med i Skjern Operaen, som var et fantastisk projekt, hvor vi arbejdede sammen med professionelle kræfter fra den Jyske Opera, og hvor jeg fik en af de bærende roller i Carmen. Det var en kæmpe stor oplevelse. Men i længden trivedes jeg ikke med, at alle vidste, hvem jeg var. Jeg mødte eleverne og deres forældre oppe i brugsen efter skoletid, og det blev for tæt for mig; jeg manglede mit private rum. Så jeg søgte østpå til Odense, hvor jeg blev ansat på en skole og arbejdede i tre år.”

**”Jeg mødte** min mand Robert, som jeg faktisk har været gift med i 25 år, ved en fest. Han er australier og var dengang ansat i en forskerstilling i Cambridge i England, men stillingen var tidsbegrænset, så han skulle alligevel noget andet, og han var indstillet på at blive

# GOGIKKEN VAR SOM EM

i Europa. Vi flyttede til København, fordi det var der, han fik job, og jeg overvejede, om jeg skulle have en ny start. Jeg var egentlig glad nok for at være lærer, men det var, som om der manglede noget. Så jeg begyndte at læse litteraturhistorie på Danmarks Lærerhøjskole og tog et job som fast morgenåbner på fritidsinstitutionen Bryggergården i Valby.”

”På Bryggergården blev jeg fanget ind af fritidspædagogikken og kom til at føle mig hjemme på en helt anden måde, end jeg nogensinde havde følt mig som lærer. Som pædagog kan jeg i meget højere grad følge børnenes spor og stå til rådighed for, hvor de er lige nu og her. Som lærer var mit samvær med børnene indrammet af en række faglige krav, og det er bestemt ikke alle børn, der profiterer af de rammer, der er i skolen. Det er svært at finde plads til det barn, der først lærer at læse, når det får lov til at ligge under bordet med en rød cykellygte. Jeg fandt ud af, at jeg havde det meget bedre med den måde, jeg kunne være sammen med børnene på som fritidspædagog, og mine kompetencer kommer meget bedre i spil. Så jeg søgte en fast stilling på Bryggergården og har nu været der i 22 år. Jeg er netop flyttet til en anden matrikel, UNO, som ligger lige på anden side af gaden, men det er fortsat sammen med mennesker, som jeg kender godt og elsker at samarbejde med.”

”Jeg nåede lige at blive gravid med min søn, før jeg fyldte 40. Min mand og jeg levede i mange år et rigtigt voksenliv med lejlighed på Frederiksberg, kultur, musik og rejser. Det var faktisk en ret tilbagelænet og fed oplevelse at blive forældre så sent. Vi havde jo levet alle biografturene og restaurantmiddagene ud, så omstillingen til at være småbørnsfamilie føltes nem. Og vi er fortsat med at rejse til Australien til Roberts familie med jævne mellemrum. Thomas var med første gang, da han var otte måneder, og vi har været der mange gange siden. Det er blevet mit andet hjemland, som jeg aldrig kan få nok af.”

---

**Navn:** Ane Skjødsholm

**Alder:** 59 år

**Arbudssted:** UNO, fritidsinstitution ved Ny Vesterbro Skole

**Bonusinfo:** Bor i hus i Hvidovre med ægtefællen Robert og den 18-årige søn Thomas. Synger i klassisk kor på højt niveau, men har til gengæld en decideret svaghed for meget eksplicite actionfilm – gerne med Arnold Schwarzenegger eller glubske, menneskeædende hajer. Strikker og hækler og arbejder løbende på at gøre haven så vedligeholdelsesfri som muligt, så den primært kan bruges til grillhygge med kolde øl efter australsk forbillede.





# DØVEPÆDAGOGIKKEN ER PRESSET

Færre pædagoger end tidligere arbejder med børn, der har svært hørehandicap. Det gør miljøet småt og muligheden for sparring svær. Alligevel er muligheden for at udføre pædagogik på området god, lyder det fra to døvepædagoger.

**Børn der ikke** kan tale, men som godt kan høre. Børn som ikke kan høre overhovedet. Børn, som kan høre lidt, men som ikke forstår, hvad der bliver sagt. Børnene på Langelinieskolen har mange forskellige hørelaterede handicap.

"Vi har børn med massive sprog- og kommunikationsvanskeligheder ved siden af de andre problemer, som de ofte har," siger Thomas Eeg Jessen, som er pædagog på Langelinieskolens specialafdeling SPK.

## Ingen at spejle sig i

LFS Nyt har sat Thomas Eeg Jessen og hans kollega Durid Johansdóttir Olsen stævne til en snak om, hvordan det er at arbejde på døveområdet som pædagog. ▶





1839

Skolen på Kastelsvej er den gamle døveskole. I dag er den en del af Langelinieskolen, og der går også hørende børn

- Døve fylder væsentligt mindre i pædagogikken, end de gjorde tidligere. Det skyldes først og fremmest den udvikling i behandlingsmuligheder, som der er sket på området. Især operationen Cochlear Implant, som bliver tilbudt alle børn, der er født døve, gør, at færre børn vokser op uden at kunne høre.

”Da jeg startede med at arbejde her i begyndelsen af 90’erne, var her 140 børn, og vi rådede over et stort areal af bygninger, der kun var døveskole. Samtidig var der 80 lærere, 40 pædagoger og fire elevhjem. I dag har skolen 19 elever og er en specialafdeling under Langelinieskolen,” fortæller Thomas Eeg Jessen.

Mængden af børn i døvetilbuddet har også påvirket børnenes muligheder for at få venner.

”Før havde vi flere børn og flere børn, der kunne det samme. Nu er det mere enkeltvis, at børnene adskiller sig fra hinanden”, siger Durid Johansdóttir Olsen.

### Tegnsprog er vejen frem

Langelinieskolen modtager en del børn, som er Cochlear Implant opererede.

”Hos os lærer de tegnsprog. Vi oplever, at de udvikler et talesprog, samtidig med at de lærer tegnsprog. Vi ser i praksis, at det i den grad er muligt at udvikle begge dele. Og det giver virkelig børnene selvtillid,” siger Durid Johansdóttir og tilføjer:

”Fra vores perspektiv handler det om at give børnene så mange muligheder for at udtrykke sig som muligt og udvikle deres identitet.

Det foregår med pegning, tegning, tegnsprog eller det hele på en gang samt talesprog. Det er sådan set lige meget. Det handler om trivsel, og det handler om kunne forstå og blive forstået.”

Læger på området fraråder ellers CI-opererede børn at lære tegnsprog. Det, synes Durid Johansdóttir Olsen, der også underviser i tegnsprog, er ærgerligt.

”Vi ser børn, der lærer tegnsprog, og som også lærer at tale mere, fordi deres ordforråd vokser. Vi ser, at man sagtens kan lære

de to ting sideløbende. Det vigtigste for børn er, at de får mulighed for at udtrykke sig.”

### Gode muligheder

Selvom døvemiljøet er blevet markant mindre, så mener både Durid Johansdóttir Olsen og Thomas Eeg Jessen, at de som pædagoger har gode forudsætninger for at gøre deres arbejde.

”Der har været omplaceringer mange år i træk, hvor vi har mistet en masse faglighed, fordi vi ikke har kunnet opretholde stillinger. Vi er alligevel privilegerede, for vi er relativt mange ansatte i forhold til, hvor mange børn vi har. Fordelen ved at være en mindre personalegruppe er, at vi kan tale sammen, og i forhold til andre steder har vi meget mødetid og forberedelsestid, så vi har mulighed for at gøre en ekstra indsats”, siger Thomas Eeg Jessen og tilføjer:

”Det, som er fantastisk ved at arbejde her, er, at vi ser børns frustrationer aftage i takt med, at de bliver i stand til at udtrykke sig, og det er vildt. Vi har modtaget børn, som var fuldstændigt desperate, men i takt med at de har fået ganske få tegn og udviklet deres sprog, så ser vi, at det bliver helt anderledes,” siger Thomas Eeg Jessen.

### Et visuelt miljø

På Langelinieskolens døvelinje er det fælles for børnene, at de får et visuelt kommunikationsmiljø, hvor tegnsprog er det bærende.

”Det er især kommunikationen, der er anderledes. Det er et visuelt miljø. Der er hele tiden behov for, at du er i øjenkontakt, og du skal tænke anderledes. Alle, der arbejder her, lærer med tiden tegnsprog. Derudover er det børn, der har specielle behov, og det, der adskiller vores tilbud fra andre, er, at vi har mulighed for at give dem et sprog her, som er et naturligt, rigt sprog på lige fod med dansk talesprog,” siger Durid Johansdóttir Olsen.

For Thomas Eeg Jessen og Durid Johansdóttir Olsen adskiller deres pædagogiske arbejde sig fra andet arbejde inden for faget.

”Opgaven er en anden. Den er gået fra at være didaktisk til i højere grad at være pædagogisk. Miljøet er også blevet så lille, at det er svært for børnene at finde nogen at se op til, og den naturlighed, der opstår, når man er mange, den er der jo ikke. Vi prøver at skabe et miljø her, men de børn, der kommer her, kommer nærmest fra hver deres planet. Nogle kan høre, men ikke tale. Nogle er helt døve. Nogle kan høre lidt. Nogle kan tegnsprog. Andre kan ikke tegnsprog endnu. Kognitivt er de også vidt forskellige,” siger Thomas Eeg Jessen.

Thomas Eeg Jessen er pædagog og har over tyve års erfaring med at arbejde med døve.





Langelinieskolens døvelinje modtager en del børn omkring 4.-6. klasse, som er CI-opereret, og som har siddet ude i en almindelig folkeskoleklasse.

”De kommer uden talesprog eller tegnsprog, fordi de har siddet mellem to stole og har ikke fået udviklet nogen af delene, siger Thomas Eeg Jessen.

### Anderledes forældresamarbejde

Børnene, der er i døvetilbuddet, er også nogle andre, end de var for ti år siden. Der er kommet færre normalt begavede børn i døvetilbuddet.

”Da jeg startede på området for 12 år siden, var der en teenagegruppe, som gik i niende eller tiende klasse, og som skulle videre i uddannelse. I dag ser vi ikke så meget til de børn, der skal videre i uddannelse. De fleste af disse er opereret succesfuldt og sidder enkeltvis ude på skolerne,” siger Durid Johansdóttir Olsen.

Det betyder også, at den pædagogiske opgave er en anden.

”Det er vigtigt for de børn, som vi arbejder med, at vi imødekommer deres individuelle behov i et fællesskab. Derudover har vi et stærkt forældresamarbejde. Nogle af vores børn kommer fra hjem uden tegnsprog, og mange af især de yngre børns forældre er stadig i sorg. Der er flere erkendelsesprocesser, der skal i gang,” siger Thomas Eeg Jessen.

Børnene på Langelinieskolens døvelinje kommer fra hele Sjælland. Og på grund af børnenes særlige handicap, så kommer forældrene heller ikke ofte hen til skolen fysisk.

”Vi har den udfordring, at mange af vores børn ankommer til skolen i taxa, så vi møder ikke naturligt forældrene. Vi bruger derfor rigtig meget telefonisk kontakt i vores forældresamarbejde,” siger Durid Johansdóttir Olsen.

### Stærk døvekultur

Døveverdenen har haft en stærk kultur, men i kraft af at der bliver færre og færre døve, er dette samfund også ved at åbne sig. Durid Johansdóttir Olsen tror, at den stærke døvekultur hænger sammen med, at man som døv oplever verden på en markant anderledes måde.

”Man synes, andre ting er sjove end hørende. Det er en befolkningsgruppe med deres helt eget sprog. De har nogle andre vilkår. Jeg kommer fra Færøerne, og vi har også vores helt egen kultur. Jeg tror, det er på samme måde”.

”Jeg tror, at det er mere forskelligt end det,” siger Thomas Eeg Jessen og tilføjer:

”Man støder også hele tiden ind i de samme vanskeligheder. Og så deler man jo tegnsproget som modersmål. Det er der, at man kan udtrykke sig nuanceret.”

### Presset døvepædagogik

Selvom Thomas Eeg Jessen og Durid Johansdóttir Olsen mener, at de har gode muligheder for at udføre deres pædagogiske arbejde, så er der ting, de kunne tænke sig, var anderledes.

”Vi kunne godt tænke os, at der var flere børn og et større netværk. For nogle af vores børn ville det være en gave at have to-tre børn mere i den samme kategori. Vores børn mangler andre børn at spejle sig i og at lege med,” siger Durid Johansdóttir Olsen og tilføjer:

”Og så modtager vi dem måske ikke så tidligt, som vi burde. Vi har heller ikke det samme netværk, som vi havde førhen. Der er færre, der arbejder med døve børn. Det betyder noget for erfaringsudvekslingen, så vores faglighed som døvepædagoger bliver ikke så godt underbygget som før,” siger Thomas Eeg Jessen.

### Kommunikation er ikke kun sprog

Han er dog generelt godt tilfreds med det arbejde, som de udfører på døvelinjen.

”Jeg synes, at vi lykkes rigtig godt, men vi har også talt inklusion længe før, det blev almindeligt,” siger Thomas Eeg Jessen.

Thomas Eeg Jessen og Durid Johansdóttir Olsen har gode råd, hvis man som pædagog arbejder med børn, der har hørehandicap.

”Prøv at kig et år tilbage og se, hvordan det var der. Når man kigger tilbage og ser de ting, man har skrevet, så vil man se, at der er sket en udvikling. Jeg synes, det er vigtigt at have fokus på, hvad barnet kan, for det er der, man rammer barnet og kan skabe en udvikling.”

Durid Johansdóttir Olsen tilføjer:

”Hvis man møder børn, der ikke har et sprog, så vil jeg opfordre til, at man kigger på, hvad vi som fagfolk tilbyder dem. Jeg synes, at man skal få øjnene op for, at kommunikation er så meget mere end tale. ●



Durid Johansdóttir Olsen er pædagog. Derudover er hun også tegnsprogstolk og underviser i tegnsprog.

# Rådighedsvagter findes





# ikke på almenområdet

Det er et tilbagevendende problem, at pædagogisk personale i daginstitutioner bliver pålagt såkaldte rådighedsvagter. Men rådighedsvagter eksisterer ikke, for de er ikke en del af overenskomsten, forklarer faglig sekretær Bente Zingenberg.

**Det er særligt** dagene mellem jul og nytår, de tre hverdage før påske og den indeklemte fredag efter Kristi Himmelfartsdag, der giver anledning til, at den faglige afdeling i LFS får henvendelser fra medlemmer om rådighedsvagter.

Bente Zingenberg, som er faglig sekretær i LFS, fortæller, at faglig afdeling så sent som efter julen 2022 fik en henvendelse fra et medlem. Medlemmet ville gerne vide, om det kunne være rigtigt, at hun skulle stå til rådighed mellem jul og nytår. Og om det kunne være rigtigt, at hun blev trukket i ferie, når hun så ikke blev brugt.

"Og til det kan vi bare sige, at nej, det kan ikke være rigtigt, for på almenområdet har vi ikke noget i vores overenskomst eller arbejdstidsaftaler, som omhandler rådighedsvagter," siger Bente Zingenberg.

## Løn for arbejde

Under coronaepidemien blev der sendt mails ud fra Børne- og Ungdomsfor-

valtningen til alle ledere om, at rådighedsvagter ikke eksisterer.

"Står personale til rådighed, så skal de have løn for hele vagten. Uanset om de bliver brugt eller ej. Det er op til den enkelte leder, om de vil benytte sig af arbejdskraften, men når du står til rådighed, er du på arbejde."

For et par år siden havde LFS en sag, hvor en medarbejder stod til rådighed hver morgen mellem syv og otte for at tage telefonen, når nogen meldte sig syge. Det fik han én ekstra time for om ugen, selv om han stod til rådighed fem timer om ugen.

"Det kan man ikke, så det kostede dem 80.000 kroner. Deres argument var, at det ikke var sikkert, at der var nogen, som ringede. Men det er underordnet. Han var på arbejde, og når man er på arbejde, så skal man have løn," siger Bente Zingenberg.

## Sidste øjebliksløsning

Det er især de dage, hvor institutionen er lukket, men forpligtet til at stille med et pasningstilbud, der kan skabe udfordringen. Her begynder nogle ledere at tale om rådighedsvagter, fordi der i sidste øjeblik kan være en forælder, der har brug for pasning til deres barn.

"Lederen tror, at det er en billigere måde at organisere arbejdet på ved at lave såkaldte rådighedsvagter, hvor folk kan vente hjemme og så blive pålagt ferie, hvis de alligevel ikke bliver kaldt ind. Men sådan er reglerne ikke. Man skal altid have løn, når man er på arbejde - også når man står til rådighed. Hvis der ikke er nogen børn, så må den, der er på ar-



Bente Zingenberg slår fast, at hvis man står til rådighed, skal man også have løn.

bejde, vaske legetøj, skrive handleplaner eller på anden måde sørge for at få noget for hånden," siger Bente Zingenberg.

## Rådighedsvagter er et skråplan

Bente Zingenberg oplever, at rådighedsvagter er noget, der bliver opfundet for at skabe større fleksibilitet og spare penge.

"Rådighedsvagter er et skråplan, fordi det er daglejvilkår. Man skal ikke sidde derhjemme og vente på, om man skal på arbejde uden at få løn for det," siger Bente Zingenberg og tilføjer:

Hvis man bliver bedt om at stå til rådighed af sin leder, så opfordrer Bente Zingenberg til, at man siger til sin leder, at der ikke findes rådighedsvagter, så hvis man skal arbejde, møder man ind.

"Så kan man jo spørge, om der er noget, lederen tænker, man skal lave, hvis der ikke kommer børn. Og så står det jo den enkelte frit for at afspadsere. Men det skal være på medarbejderens præmisser." ●



## Andre regler på specialområdet

Arbejder du på en institution, der hører til Socialforvaltningen eller Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, kan der gælde andre regler. Henvend dig til din tillidsrepræsentant, fællestillidsrepræsentant eller LFS faglige afdeling, hvis du er i tvivl.

# UNGE MED HANDICAP H SEKSUALITET – SOM DE

Jeg holder aldrig op med at undre mig over, at noget så grundlæggende som seksualitet fylder så uendeligt lidt på de pædagogiske uddannelser, siger Line Willestrup Friderichsen. Hun underviser på Københavns Professionshøjskole og har nu skrevet en fagbog om seksualitet hos unge med funktionsnedsættelser.

**Line Willestrup Friderichsen** var 21 år gammel, da hendes professionelle interesse for seksualitet hos mennesker med handicap opstod.

”Jeg var handicapshjælper for en helt ung pige med cerebral parese, og hun var på vej ind i puberteten. Jeg overvejede, hvordan man kunne hjælpe en så ung person uden talesprog med at forstå de følelser og fornemmelser, hun ville komme til at opleve i de kommende år. Men da jeg delte mine overvejelser med pigens mor, som i parentes bemærket var meget kærlig og omsorgsfuld, blev hun nærmest forarget og småsur. Jeg tror, at hun så sin datter som værende asexuel på grund af hendes handicap. Hun kunne



i hvert fald slet ikke forholde sig til, at hun på et tidspunkt ville udvikle en voksens seksualitet,” fortæller Line Willestrup Friderichsen.

## Fraværende fag

Den unge handicapshjælper gjorde sig mange overvejelser om pigens situation og søgte vidt og bredt om litteratur, der kunne gøre hende klogere. Men fandt ikke noget. Og da hun søgte ind på læreruddannelsen, fik hun sig endnu en overraskelse.

”Det kom totalt bag på mig, at der ikke var obligatorisk seksualundervisning på skemaet. Det forekom mig så mærkeligt. De fleste af os kunne jo se frem til at skulle ud i den virkelige verden og være ansvarlige for seksualundervisningen i folkeskolen. Det eneste tilbud var et frivilligt kursus på fire dage, som var placeret i ferien,” siger Line Willestrup Friderichsen.

## Frustration og berøringsangst

Da Line Willestrup Friderichsen tog sin kandidat i pædagogik og sundhedsfremme



# AR OGSÅ EN SKAL HAVE HJÆLP TIL



Line Willestrup Friderichsen har skrevet en fagbog om seksualitet hos unge med handicap, og hun håber, at den får et liv ude i den virkelige verden: "I virkeligheden kunne jeg unde alle unge, med eller uden handicap, at få et fortroligt rum med en voksen, hvor de kunne få talt om krop og følelser," siger Line Willestrup Friderichsen.





- på RUC, var emnet seksualitet hos unge med funktionsnedsættelser blevet en hjertesag for hende. Derfor blev det helt naturligt også temaet for hendes speciale.

”Specialet tog udgangspunkt i personalets erfaringer med emnet på en række bosteder, og jeg blev konfronteret med hvor stor frustration og berøringsangst, der var blandt medarbejderne på området. Det gik også op for mig, hvor svært det er at blive klædt på fagligt. Det er i sig selv kompliceret at gennemskue lovgivningen, og der mangler tidssvarende litteratur,” siger Line Willestrup Friderichsen.

### En bog der skal bruges

Ideen om selv at skrive den bog, der manglede, begyndte at spire efter specialeskrivningen og efter en periode som lærer på en specialskole. Men det er i høj grad input og spørgsmål fra studerende på Københavns Professionshøjskole,

der har været motor for projektet. Line Willestrup Friderichsen er i dag ansat som underviser på den pædagogiske assistentuddannelse og bliver desuden brugt på pædagoguddannelsen i modulet ’Køn, mangfoldighed og seksualitet’.

”Jeg bliver trukket ind, når det handler om mennesker med funktionsnedsæt-

telser, og faktisk bygger bogen meget på de spørgsmål, jeg har fået fra de studerende. Det er eksempelvis en gave at undervise meritstuderende, som kommer med erfaringer og udfordringer fra det



### Gode råd

Vil man blive bedre til at rumme og støtte op om seksualiteten hos de mennesker, man arbejder pædagogisk med, er det første gode råd fra Line Willestrup Friderichsen, at man i medarbejdergruppe går i gang med at udarbejde en seksualitetspolitik.

”Det handler ikke så meget om det skriftlige produkt. Det handler om at få sat gang i refleksioner og dialoger om

området, så det kan komme væk fra den private banehalvdel og ind på den professionelle.”

Første skridt er, at en eller flere fra personalet søger viden, som vedkommende kan dele med kollegerne, eller at hele medarbejdergruppen får et oplæg udefra.

Når man går i gang med at drøfte en seksualitetspolitik, er det vigtigt, - at få formuleret en fælles forståelse

for, hvordan I ser på seksualitet hos og blandt de borgere, I arbejder med. Hvordan definerer I seksualitet, og hvordan ser I på jeres egen rolle.

- at tage udgangspunkt i konkrete cases, så jeres overvejelser også bliver konkretiseret i stedet for at lande i abstraktioner, der ikke kan overføres til hverdagen.





## SEKSUALITET hos unge med funktionsnedsættelser

Forfatter Line Willestrup Friderichsen. Udgivet på Frydenlund til en vejledende udsalgspris på kr. 269,95.

Der har i årevis manglet tidssvarende materiale om seksualitet til de pædagogiske medarbejdere, der arbejder med unge med handicap, og der har i lige så lang tid manglet undervisningsmateriale til de pædagogiske uddannelser.

Det hul er nu lukket på en yderst kvalificeret måde med bogen 'Seksualitet hos mennesker med funktionsnedsættelser'. Den spritnye fagbog retter sig mod professionelle, der arbejder med unge mennesker med funktionsnedsættelser, herunder pædagoger, pædagogiske assistenter, lærere og sosu'er samt til studerende inden for de samme fag. Men bogen kan også med fordel anbefales til forældre til unge med handicap.

Bogen begynder med et fyldigt kapitel om seksualitet som begreb. Her får læseren en grundig historisk gennemgang, der skaber en forståelse af, hvorfor det er vigtigt at anskue seksualitet ud fra både et biologisk, psykologisk og socialt perspektiv. Seksualitetsbegrebet kobles til handicapområdet i det følgende kapitel, hvor forfatteren gennemgår handicapbegrebet og dets historie set i relation til seksualitet.

Læseren får en kort introduktion til de typer af funktionsnedsættelser, som bogen beskæftiger sig med, samt en gennemgang af de særlige udfordringer der er for hver enkelt gruppe i forhold til seksualitet. Hvad kan være svært rent fysiologisk, hvis man lider af cerebral parese eller muskelsvind, hvad er fx hørehæmmedes særlige udfordringer, hvad seksualitet angår, og hvor er udfordringerne for unge med udviklingshæmning.

Bogen tilbyder et grundigt, men lettilgængeligt afsnit om juraen på området: Hvad er forskellen på seksualvejledning og seksuel oplæring, hvordan skal begrebet samtykke fortolkes, og hvad er de særlige regler, når de borgere, man arbejder med, er under 18.

Bogen udmærker sig særligt i de meget praksisrettede kapitler, hvor der er konkrete forslag til, hvordan man skaber en seksualpolitik, hvordan man afholder seksualudviklingssamtaler med unge, hvordan man kan tale med unge om pubertet, krop, køn og seksualitet, og hvordan man kan støtte unge i at forstå og udleve deres seksualitet på deres individuelle præmisser.

/alst

virkelige liv. Det har gjort det nemmere at tage udgangspunkt i praksis, og det har været en helt grundlæggende præmis for mig. Formålet har været at skabe en brugsbog, som også kan få liv ude på institutionerne."

### Hvad er sværest

Stod det til Line Willestrup Friderichsen, skulle det være en skal-opgave at forholde sig til seksualiteten hos de mennesker, man arbejder med som pædagog på specialområdet.

"Jeg møder stadig pædagogiske medarbejdere, der får et lidt fjernt udtryk

i blikket, når man taler om seksualitet, og som hurtigt synes, at det bliver svært, fx hvis unge med udviklingshæmning selvstimulerer voldsomt. Derfor tror jeg, at det er altafgørende, at man ude på institutionerne får et professionelt sprog og en professionel tilgang, og at det er noget, man inddrager i den faglige udvikling. Bare det at få talt om at seksualitet

er mange ting, hvoraf samleje kun er en meget lille del, og at selvstimulering af kønsorganerne kan være udtryk for meget andet end seksuel lyst. Det er også derfor, jeg i bogen foreslår, at man skal afholde systematiske seksualudviklingssamtaler med de unge. Det er en måde at forpligte sig til at arbejde med området." ●



## Kalender

### 27. februar

Hoved-  
bestyrelsesmøde  
9.30 – 16.00  
LFS sal A

### 14. marts

Dagpleje-  
bestyrelsesmøde  
8.30 – 15.30  
LFS sal D



### 21. marts

Almen-  
bestyrelsesmøde  
8.30 – 16.00  
LFS sal A

### 28. marts

Ledersektions-  
bestyrelsesmøde  
12.00 – 15.00  
LFS sal D



### 13. marts

Special-  
bestyrelsesmøde  
9.00 – 16.00  
LFS sal A

### 17. marts

Dagplejeområdet  
lederbestyrelse  
09.00 – 12.00  
LFS sal D

### 17. marts

Afskedsreception  
Mona Refsing  
14.30 –  
LFS kantinen

### 27. marts

Hoved-  
bestyrelsesmøde  
9.30 – 16.00  
LFS sal A

### 31. marts

Faglig fredagsbar  
16.00 – 23.00  
LFS sal A



### Afskedsreception

Mona Refsing går på pension. Derfor inviterer LFS til afskedsreception fredag den 17. marts 2023, hvor vi håber på at se tidligere og nuværende kollegaer, samarbejdspartner og alle andre, der vil ønske Mona et godt otium. LFS kantinen 17.3.2023 fra kl. 14.30

### LFS kor

LFS koret øver torsdage mellem 17.30 – 19.00 i kantinen i LFS. Er du ikke allerede med i koret, men har lyst til at synge, kan dette sagtens lade sig gøre. Kontakt Lisbeth Waittløw på [lisw@foa.dk](mailto:lisw@foa.dk)



## KONTORLOKALER TIL LEJE CENTRALT PÅ ØSTERBRO

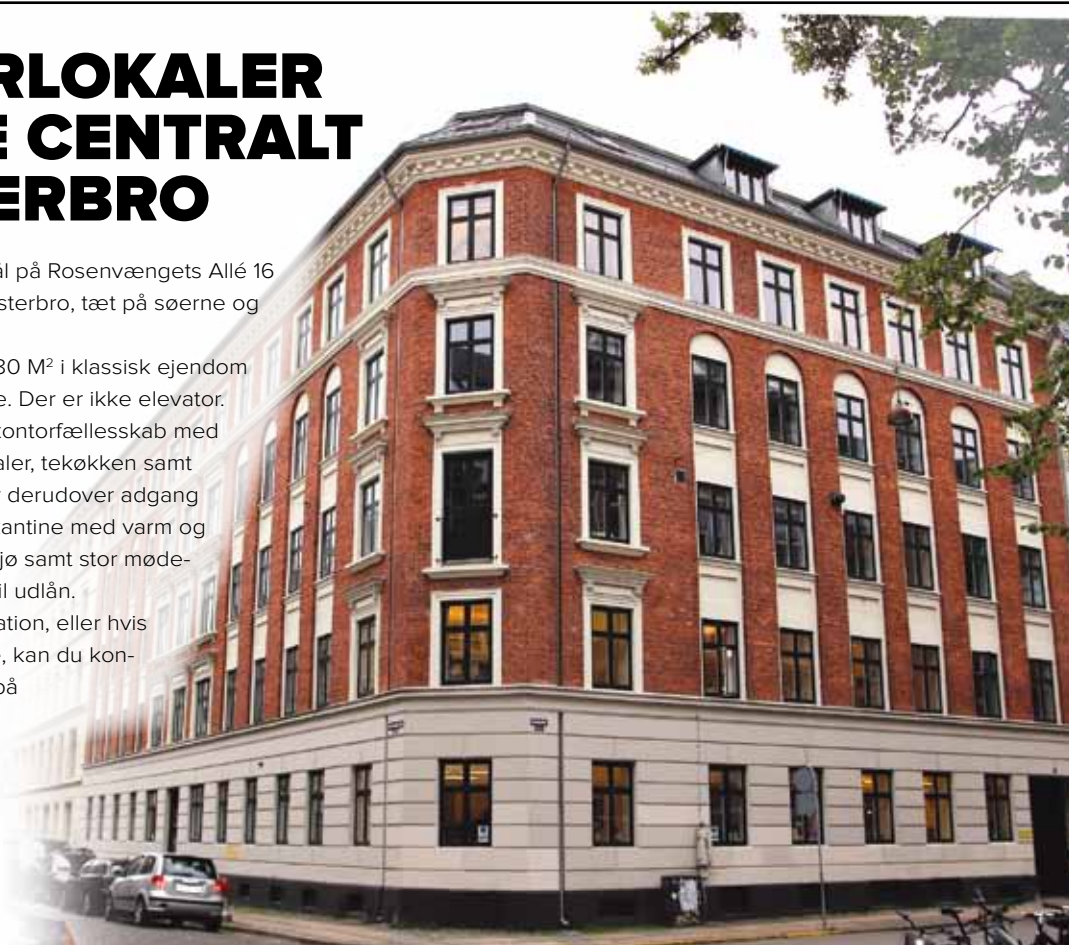
LFS udlejer kontorlejemål på Rosenvængets Allé 16 på den centrale del af Østerbro, tæt på søerne og Trianglen.

Lejemålet udgør ca. 280 M<sup>2</sup> i klassisk ejendom på 4. sal med skrånvægge. Der er ikke elevator.

Lejemålet er ideelt til kontorfællesskab med syv hyggelige kontorlokaler, tekøkken samt toilet. Til lejemålet er der derudover adgang fælles faciliteter såsom kantine med varm og kold mad, dejligt gårdmiljø samt stor mødesal (op til 100 personer) til udlån.

Hvis du ønsker information, eller hvis du gerne vil se lokalerne, kan du kontakte Lisbeth B. Jensen på [libj@foa.dk](mailto:libj@foa.dk).

Du kan også ringe på LFS hovednummer: 3544 4546.



# LFS Senior

Klubben for førtidspensionister – efterlønnere og pensionister

## Medlemsmøder:

**Onsdag den 22. marts kl. 11 i LFS mødesal A, Sorøgade 6**

### Byhaver på tage og altankasser

Persille Ingerslev, Danmarks ukronede dronning af gendyrk, kommer og fortæller os om byhaver, dyrkning af altankassen m.m. Læs mere på [www.persilleshjemmedyrk.dk](http://www.persilleshjemmedyrk.dk)

**Onsdag den 12. april 2023 kl. 11 i LFS mødesal A, Sorøgade 6**

### Generalforsamling

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af referent + Stemmeudvalg
3. Bestyrelsens beretning
4. Regnskab
5. Indkomne forslag
6. Budgetforslag
7. Valg
  - a. Valg af Kasserer
  - b. Valg af Bestyrelsesmedlem
  - c. Valg af Bestyrelsesmedlem
  - d. Valg af Bestyrelsesmedlem

- e. Valg af Bilags kontrollant
  - f. Valg af Bilags kontrollantsuppleant
8. Eventuelt

Forslag, der ønskes behandlet, skal sendes til formanden senest 8 dage før generalforsamlingen afholdes. De kan også afleveres skriftligt på næste medlemsmøde.

Efter generalforsamlingen serveres et par stykker smørrebrød. Hvis du ønsker at spise med, skal du meddele Annie Maj det senest torsdag den 30. marts.

## Faglige seniorer:

**Fredag den 31. marts kl. 10.30 hos BUPL Sundkrogsvej 20, København Ø**

### Læger uden grænser

Organisationen arbejder for øjeblikket i de jordskælvsramte områder både i Syrien og Tyrkiet.

Vi skal høre om organisationens formål med at sende læger og sygeplejersker til nødhjælpsprojekter, til ofre for krige, naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer.

## Ekstrature:

**Torsdag den 16. marts kl. 18 – 20 Arbejdermuseets festsal.**

**Rømersgade 22. Ved Nørreport station**

### Carmen Curlers

Tre ansatte fra Carmen Curlers fortæller om, hvordan de kvindelige arbejdere begyndte dagen med morgensang fra Arbejdersangbogen. Hvad var det de sang? Vi kan synge med. Billetpris 170 kr. inklusiv "Brændende kærlighed" med masser af økologisk grønt og bacon. Tilmelding med betaling til Kirsten tlf. 41474922 på Mobile Pay. Senest den 10. marts. Du kan godt tage en gæst med.

**Husk: Ekstrature betaler man selv**

[ifs.seniorklub@gmail.com](mailto:ifs.seniorklub@gmail.com)

## Udgivelsesplan 2023

Nummer	Deadline	Udgivelsesuge	Nummer	Deadline	Udgivelsesuge
3/23	16. marts	13	7/23	17. august	35
4/23	20. april	18	8/23	21. september	40
5/23	17. maj	22	9/23	26. oktober	45
6/23	22. juni	27	10/23	30. november	50



## Myte

# Afhænger børns trivsel af legegrupper og forældrefester?



**SANDT  
ELLER  
FALSK**

?

**Forældrefester**, juleklippeklistre, hytteture med overnatning og sommerfester med kagekonkurrence. Listen over begivenheder, som forældre skal deltage i, er lang. Men er det vigtigt, at forældre hyppigt deltager i aktiviteter i forbindelse med deres børns færden i institutioner?

"Nej", lyder svaret fra sociolog og forsker Maria Ørskov Akselvoll. Hun har i forbindelse med sin forskning ledt efter belæg for den massive forældreinvolvering, som siden 00'erne har taget fart i landets daginstitutioner og skoler.

"Vi ved, at et godt samarbejde mellem institution/skole og hjem er gavnligt for alle parter. Men vi har ikke forskningsbaseret viden om sammenhæng mellem forældres deltagelse i sociale aktiviteter og børnenes sociale trivsel og fællesskab," siger Maria Ørskov Akselvoll og tilføjer:

"Når vi siger, at et godt fællesskab i forældregruppen fører til et godt fællesskab i børnegruppen, eller at det styrker relationerne blandt børnene, at der er sociale arrangementer, så er det noget, vi antager, og måske også noget, nogen har gode erfaringer med. Men det er

ikke sammenhænge, der er forskningsbelæg for," siger hun.

Maria Ørskov Akselvoll har i forbindelse med sin forskning fundet, at mange forældre oplever, at de mange aktiviteter tager overhånd og overskygger den tid, de har med familien. Alligevel siger forældrene ikke fra.

"For det første er det jo svært at stille spørgsmålstejn ved noget, som begrundes med forskning. At sige nej tak til forældrefesten bliver næsten som at sige, at man ikke gider støtte op om børnenes trivsel. For hvis 'vi ved', at det virker, så løber man jo en risiko ved at fravælge det. For det andet er det blevet en kultur i både dagtilbud og skole, at man som forælder engagerer sig i det sociale. "Sådan er det at have børn", siger forældrene indimellem selv. For det tredje er det at involvere sig i både dagtilbud og skole blevet en central del af forældreskabet i dag, hvor det er svært at blive anset som en god nok forælder, hvis man ikke engagerer sig i læring og trivsel. Og det er jo sådan, idealerne virker igennem os: Ved at skabe en indre målestok." ●

Man kan have viden, som man troede, var helt rigtigt, men som i virkeligheden viser sig at være noget værre vrøvl. Myter udtrykker forestillinger om, hvorfor verden ser ud, som den gør, og hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Hvis du har en myte, som du vil have, at vi undersøger, så send en mail til [lfs@lfsnyt.dk](mailto:lfs@lfsnyt.dk).